

Za take stvari mora imeti ljudstvo denar, za šolo seve je preubožno in če nam danes cerkveno predstojništvo odpove stanovanje, bomo učili čez dve leti na planem, ker se pogodba glasi proti dveletni odpovedi. Da se ne bo mislilo, da govorim le pro domo in da vsak lahko vidi, kako slabo je šolstvo na severovzhodni strani dežele naj omenim, da je pol ure od fare, v kateri je okrog 150 šolodolžnih otrok in po stari kranjski navadi zasilna šola, šolsko poslopje pa lesena koliba, o kateri se je nekdo izrazil, da bi vsak kmet ne zaprl vanjo prav rad svojih prasat. Ko sem pred nekaj časa vprašal gospoda, ki poučuje na ondolni zasilni šoli, ako imajo že nove pljuvalnike, mi je odgovoril: seveda najnovejšega sistema. Pri nas v šolski sobi je tlak jako slab, ima dosti lukenj in otroci skozi te luknje pljujejo v klet in varni smo vsakega okuževanja. V tej fari je dovoljena enorazrednica, kupljen tudi svet, kjer naj bi se stavila šola, nabranega je tudi blizu 2000 gld., a vendar z zgradbo še odlašajo. Sveta se je kupilo celih 200². Na tem naj stoji šola, okrog nje šolski vrt in ako le mogoče telovadišče. Posestniki v tej občini so prav imoviti, a vendar še trpe take razmere.

Proti jugu imam soseda oddaljenega eno uro. Dobrega četrstoletja je služil v tem kraju tovariš. Prosil je večkrat da bi se mu popravilo malo nezdravo stanovanje. Krajni šolski svet je imel za vse njegove prošnje gluha ušesa. Prosil je drugod za službe. Nič dobil. Ker se ga ni uslišalo ne doma, ne v Ljubljani, se ga je usmilil Bog, ter ga po dolgem, voljnem trpljenju poklical k sebi. Čez 8 mesecev pride na njegovo mesto mlad tovariš. V tako stanovanje ni hotel iti, umreti je za mladega človeka prezgodaj, pobrati svoja kopita in oditi tudi ne gre, zato je ves čas rajši stanoval v gostilnici. Krčmar stanovanja ne more dati zastoj. Učitelj se ga brani plačati, ravno tako tudi krajni šolski svet. Kdo naj tedaj plača stanovanje? Učitelj, gotovo ne, saj že komaj diha s 70 kronami, ki jih dobiva kot mesečno plačo, temveč krajni šolski svet, ki še nikdar ni izpolnil dolžnosti napram učitelju. Povedalo bi se lahko še marsikaj o tukajšnjih šolskih zadevah. A že iz tega je razvidno kako klaverno so te razmere ravno ob meji proti Štajerskem, katera dežela ima tako krasno razvito šolstvo. Izdalo se je tekom enega leta mnogo odredb glede kranjskega šolstva. Vse te odredbe so prav pikro zadele le učiteljstvo. Sedaj prosimo še nekaj odredb, ki bodo zadele šolo vzdržujoče faktorje in od katerih bi tudi učiteljstvo imelo kak hasek. Na ta način bi Kranjsko i na vnanje pokazalo, da noče zaostajati za drugimi deželami in drugi deželani bi ne imeli več povoda, norčevati se iz naših šolskih kolib. —ar.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Občni zbor „Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem“ bo v četrtek, dne 10. septembra 1903. dopoldne ob 9. uri v II. mestni deški šoli na Cojzovi cesti v Ljubljani. Ob 8. uri tiha sveta maša pri sv. Jakobu. Dnevni red: 1. Ogovor načelnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna. 5. Nepotrjena društvena pravila. 6. Posamezni nasveti, o katerih je vsaj 8 dni prej odboru naznaniti. 7. Volitev prvonamestnika, blagajnika in 7 odbornikov, od katerih stanuje $\frac{2}{3}$ v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 22.) ter 3 pregledovalcev računa zunaj odbora.

Odbor.

Občni zbor „Narodne šole“, društva v podporo slov. ljudskemu šolstvu, bo v četrtek, dne 10. septembra 1903. l. dopoldne ob polu 9. uri v telovadnici II. mestne deške šole ob Cojzovi cesti v Ljubljani. Vzporod: 1. Predsednikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročila računskih preglednikov. 5. Volitev 9 odbornikov. (Funkcijonarje voli odbor sam.) 6. Volitev 3 preglednikov računov. 7. Nasveti.

Odbor.

Goriško.

Odbor tolminskega učiteljskega društva javlja, da je sedež odbora v Kobaridu.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Učiteljstvo kranjskega okraja zložilo ob letošnji okrajni učiteljski konferenci 15 K; g. Peter Mayer, posestnik in gostilničar v Kranju na knj. kr. podr. št. 16 daroval 16 K; g. M. Potočnik, nadučitelj v Sori, na knj. kr. podr. nabral 5 K; trdka Fr. Ks. Souvan v Ljubljani 26.92 K; trdka Gričar & Mejač v Ljubljani 23 K. — G. A. Aškerc namesto vstopnice k abiturjentskemu koncertu 2 K.

Nova okrajna šolska nadzornika. Naučni minister je imenoval Ferdinanda Kalingerja, nadučitelja v Toplicah, za provizoričnega okrajnega šolskega nadzornika za kranjski in radovljški okraj (izvzeta je nemška šola v Beli peči) in Jožefa Turka nadučitelja v Dolenjem Logatcu, za provizoričnega okrajnega šolskega nadzornika za slovenske utrakviskične šole v novomeškem, črnomeljskem in kočevskem okraju, oba za ostalo dobo tekoče funkcijske perijode. — Oba nova nadzornika opozarjamo na članek, ki smo ga priobčili v svojem listu že l. 1901. v 10. številki.

Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem. Za novo ustanovljeno in pred kratkim razpisano učiteljsko mesto v Rakitni se ni oglasil noben prosilec.

Vseslovanska razstava v Petrogradu. „Dniwnik Warszawski“ poroča o vseslovanski razstavi sledeče: Vseslovanska razstava, ki se je imela vršiti l. 1904. v Petrogradu je odnešena do l. 1906., in sicer radi tega, ker je Rusija sklenila kolikor mogoče obilno in sijajno sodelovati na tej razstavi. Rusija ima v prvi vrsti pred okom kulturne smotre, trgovske osnove so šele na drugem mestu. Čehi pa želijo predvsem izboljšati svoje trgovinske zveze. Od češke strani se je pisalo pristojnemu odboru v Petrograd, da je industrija na Češkem ravno tako razvita kakor v Nemčiji in da je za Čeha od največjega interesa, da najdejo v Rusiji skladišča za svoje izdelke. Rusija nima razloga dajati prednosti nemškemu izdelkom Čehi gredo že tako daleč, da sedaj nabirajo denar, da se bo moglo kmalu pričeti s pripravljalnimi deli za zgradnjo kanala, ki bo spajal Vltavo in Dunav. Čehi nameravajo namreč vso svojo trgovino pošiljati po tem kanalu do Črnega morja, a ne kakor sedaj, preko Hamburga. Do sedaj je v to svrhu nabranih že en milijon kron, in izjavljajo da se nabere v kratkem času še toliko, ako bo to potrebno. Tudi pruski in avstrijski Poljaki bodo sodelovali na vseslovanski razstavi v Petrogradu, ako bo ista službena, kar tudi bo.

Koliko stane vzgoja dečka do moža. Neki angleški list je izračunal, da izda navaden delavec prvo leto za hrano in obleko moškega otroka 150 mark, drugo leto 165 mark, tretje leto 180 mark, četrto leto 195 mark. Delavec je do tedaj izdal za svojega otroka 6070 mark. Imovitejši stanovi izdadó za vzgojo seveda mnogo več. Tako izda n. pr. angleški duhovnik za svojega otroka moškega spola do polnoletnosti 30.000 mark. Iz splošnega narodno-gospodarskega stališča pomeni torej veliko izgubo, ako otrok umrje, ko je postal že polnoleten, ali pa ako se izseli.

Papige uče v Londonu posebni „profesorji“ govoriti razne jezike. Ti „profesorji“ dobivajo za nekoliko ur pouka po 10 šilingov (1 šil. = 1 K 20 h) in nauče v 2 do 3 mesecih